Økologi

Økonoter fra Videnscenter for Landbrug, Økologi og fra ICROFS

Foder skal reducere ornelugten

Undersøgelser har vist, at andelen af økologisk producerede hangrise med ornelugt er så stort, at det er en væsentlig barriere for øget vækst i økologisk svineproduktion. Ornelugt er en ubehagelig lugt eller smag, der ofte bemærkes i forbindelse med tilberedning af svinekød fra ukastrerede hangrise.

Det forårsages især af forhøjede koncentrationer af androstenon og skatol i fedtvævet, som bl.a. er påvirket af foderets sammensætning. Optimeret fodring kombineret med rigtige opstaldningsforhold og slagtevægt forventes derfor at kunne reducere risikoen for ornelugt og dermed behovet for at kastrere hangrisene. I OrganicRDD-projektet No-Cast arbejdes der på et helhedsorienteret managementkoncept for fremtidens økologiske svineproduktion uden kastrering. Gennem intensive og velkontrollerede dyrknings-, fodrings- og laboratorieforsøg udvælges de bedste fodringsrationer ud fra deres evne til at minimere ornelugt.

LÆS MERE OM PROJEKTET PÅ:
- **www.icrofs.dk/organicrdd**

Urter og bær konserverer kød

Danske urter og bær skal give nye smagsoplevelser og øge holdbarheden af økologiske kødprodukter. Det er målet for et igangværende OrganicRDD projekt, Berrymeat, som har udvalgt otte arter, der er særligt lovende til de videre undersøgelser.

De arter er solbær/ ribs, tyttebær, slåen, sortrøn, krydderurterne salvie og vintersar samt peberrod og ramsløg. I økologiske produkter må nitrit ikke anvendes. Der er derfor et behov for at finde alternative konserveringsmetoder. En række plantearter er kendt for at indeholde naturlige stoffer, som i isoleret form er antibakterielle. Stofferne kan f.eks. være forskellige fenoler, æteriske olier, syrer, isothiocyanat eller allicin og kan have forskellige måder at hæmme bakterier på.

LÆS MERE OM BERRYMEAT PROJEKTET PÅ:
- **www.icrofs.dk/organicrdd**

Risiko for påtale om forkert brug af Orbesealer

NaturErhvervstyrelsen præciserede i oktober 2011, at produktet Orbesealer ikke må bruges som forebyggende behandling i økologiske besætninger.

Orbesealer er et middel til intern patteforsegling og må kun anvendes til køer, der tidligere har haft mastitis ved goldning, fortæller Kirstine Jørgensen, Videncentret for Landbrug, Økologi.

Det betyder, at førstekalvskøer og dyr, der ikke tidligere har haft problemer ved goldning, ikke kan behandles med Orbesealer. Produktet skal som tidligere udleveres eller ordineres til enkeltdyr. I NaturErhvervstyrelsen kontrol af økologiske besætninger undersøges brugen af medicin og behandlinger foretaget siden sidste årlige kontrolbesøg. Derfor kan man risikere at få indskærpelser om forkert brug af Orbesealer, selvom proceduren i besætningen er blevet ændret i oktober 2011, lyder det fra Videncentret for Landbrug, Økologi.

Revision af regler for økofjerkræ

Der har længe været et ønske og en forventning om, at reglerne for fjerkræ i EU-forordningerne 834/2007 og 889/2008 om økologi skulle revideres. Kommissionen har nu besluttet at inddrage EGTOP (Expert Group for Technical Advice on Organic Production) i arbejdet med fjerkræreglerne.

Der er nedsat en undergruppe for fjerkræ bestående af otte særligt fjerkræsagkyndige eksperter. Fjerkrægruppen har modtaget mandat til at belyse en række spørgsmål med relation til fjerkræreglerne. Arbejdet skal munde ud i en rapport som skal afleveres til Kommissionen 21. juni 2012. Niels Finn Johansen, Videncentret for Landbrug, Fjerkræ, er medlem af den særlige fjerkrægruppe.

Den første fredag hver måned sætter LandbrugsAvisen Agro fokus på faglig økologi i et samarbejde med Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevaresystemer, ICROFS og Videncenter for Landbrug.

Foto: Colourbox

Umuligt at bevise om økologisk kost gør dig sundere

Undersøgelser viser, at økologiske fødevarer anses for at være sundere end de konventionelt producerede. Den videnskabelige dokumentation er dog stadig mangelfuld.

Af Kristian Holst Laursen og Søren Husted, Institut for Jordbrug og Økologi, Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

Interessen for fødevarers oprindelse og kvalitet er stærkt stigende blandt den europæiske befolkning. Det har resulteret i en markant fremgang i salget af økologiske varer – især i Danmark.

Diskussionen om økologiske fødevarers sundhedsfremmende egenskaber er derfor mere aktuel end nogensinde. I løbet af de seneste par år er flere store nationale og internationale forskningsprojekter afsluttet, men ingen af undersøgelserne har dog resulteret i en endelig afklaring vedrørende sammenhængen mellem økologisk kost og sundhed.

Fremgangsmåder

De forventede sundhedsfordele af økologisk kost har primært afsæt i to hypoteser:

1 at økologiske fødevarer indeholder færre sundhedsskadelige forbindelser såsom pesticidrester

2 at økologiske fødevarer har et højere indhold af sundhedsfremmende stoffer såsom vitaminer, mineraler og sekundære metabolitter.

Hvis sundhedseffekten af den økologiske kost skal undersøges, er det derfor vigtigt at inkludere den samlede effekt af både sundhedsskadelige og -fremmende stoffer. Det gøres bedst ved at udføre kontrollerede kostforsøg med mennesker som følges over en længere årrække. Sundhedseffekten kan derved måles som fraværet af sygdomme samt på indholdet af udvalgte biomarkører. Et sådant studie ville kunne afklare, om økologiske fødevarer er sundere eller ej, men forsøg af den kaliber findes endnu ikke, da de er meget kostbare at gennemføre. Der findes til gengæld en lang række billigere alternativer, som er listet forneden i prioriteret rækkefølge i henhold til deres evne til at belyse sundhedseffekter af økologisk kost:

1. Korte, men kontrollerede kostforsøg med mennesker **(få studier).**
2. Længerevarende observations- og epidemiologiske studier med mennesker **(få studier).**
3. Kontrollerede dyreforsøg **(adskillige studier).**
4. Laboratorieforsøg med for eksempel cellekulturer **(få studier).**
5. Direkte sammenligning af økologiske og konventionelle fødevarers kemiske sammensætning **(>200 studier).**

De fremgangsmåder har endnu ikke vist systematiske sundhedsfordele af økologisk kost. Der er dog positive indikationer fra observationsstudier vedrørende allergi og eksem hos børn samt fraværet af pesticidrester i børns urin. Nyere forsøg med rotter og kyllinger har desuden vist interessante effekter på immunsystemet efter indtagelse af økologisk foder.

> **Vi bør ikke lade os friste til at drage forhastede konklusioner. Det vil kun skade alle de positive takter, som den økologiske produktionsform står for.**

Direkte sammenligninger

Fremgangsmåde 1-3 er meget omkostningsfulde. Derfor findes der et stort antal studier, som blot har sammenlignet indholdet af udvalgte potentielt **sundhedsskadelige** stoffer i økologiske og konventionelle produkter. De studier har for eksempel vist et lavere indhold af pesticidrester i økologiske planteprodukter.

Hvorvidt dette giver anledning til en sundhedsgevinst, vides endnu ikke. En lang række studier har desuden undersøgt indholdet af sundhedsfremmende stoffer i økologiske og konventionelle planter. Konklusionerne fra disse er ikke entydige, da den naturlige variation, forårsaget af for eksempel plantens fysiologiske alder, jordtypen, klimaet med flere, ofte overskygger dyrkningsformen. I animalske produkter er der blandt andet fundet systematiske forskelle i fedtsyresammensætningen af økologisk og konventionel mælk.

Alle sammenligninger af økologiske og konventionelle produkter til dags dato er baseret på en stærk forsimpling af virkeligheden, da der af praktiske og økonomiske årsager oftest er fokuseret på få stoffer ud af flere tusinde mulige. Hvorvidt der er fokuseret på de vigtigste med hensyn til sundhed, og om biotilgængeligheden af disse er anderledes, vides ikke med sikkerhed.

Økokost = sundhed?

Samlet set er det umuligt at bevise, om økologisk kost gør dig sundere, medmindre der udføres længerevarende kostforsøg med mennesker.

Det vil dog kræve en enorm økonomisk og forskningsmæssig indsats at løfte bevisbyrden til et niveau, hvor økologiske produkter kan lovprises som sundere. Indtil sådanne studier foreligger, bør vi forholde os nøgternt til den eksisterende videnskabelige litteratur og ikke lade os friste til at drage forhastede konklusioner. Det vil kun skade alle de positive takter, som den økologiske produktionsform står for.